

TA'LIM SIFATINI OSHIRISHGA QARATILGAN METODLAR VA ULARNI AMALIYOTGA TATBIQ ETISHNING AFZALLIKLARI

Maxmudova Dilobarxon Sobirjon qizi

dilobarm14@gmail.com ;

+998931529312

*TURON universiteti Andijon filialining Pedagogika nazariyasi va tarixi yo'nalishi 1-
kurs magistranti*

Zamonaviy ta'lim tizimi doimiy rivojlanib, yangi pedagogik yondashuvlar va metodlarni talab qilmoqda. Ta'lim sifatini oshirish nafaqat o'quvchilarning bilim darajasiga, balki ularning shaxsiy rivojlanishi, ijodiy fikrlashi va muammolarni hal qilish qobiliyatiga ham bevosita ta'sir qiladi. Shu bois pedagoglar o'z faoliyatida samarali metodlarni tanlash va ularni amaliyotga tatbiq etish orqali dars jarayonini qiziqarli va natijali qilishi zarur.

Ushbu ma'qolada ta'lim sifatini oshirishga yo'naltirilgan metodlar, ularni sinfxonada qo'llash tartibi va amaliyotdagi afzalliklari tahlil qilinadi.

1. Ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan metodlar

1.1 Interfaol metodlar

Interfaol metodlar o'quvchilarni faollikka undaydi, ular bilimni passiv qabul qilmasdan, mustaqil ravishda o'zlashtiradi. Asosiy interfaol metodlar:

"Aqliy hujum" (Brainstorming) – ijodiy fikrlash va yangi g'oyalar ishlab chiqishni rag'batlantiradi, intellektual salohiyatini oshiradi.

"Debat" – mantiqiy fikrlash va fikrlarni himoya qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

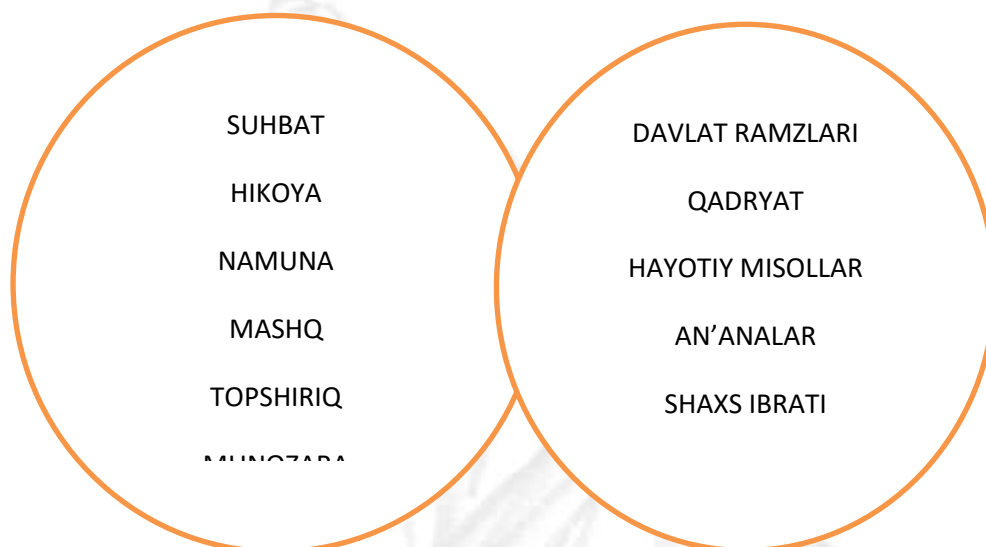
"Rolli o'yin" – real hayotiy vaziyatlarda qaror qabul qilish ko'nikmasini oshiradi va o'quvchilarning xotirasini mustaxkamlashga xizmat qiladi.

"Klaster" va "Mind Mapping" – mavzuni tizimlashtirish va asosiy g'oyalarni aniqlashda yordam beradi.

Venn diagrammasi grafik organayzeri asosida Tarbiya metodlari va vositalarining ahamiyatini taqqoslash

Tarbiya metodlari

Tarbiya vositalari

1.2 Loyihaviy metod (Project-Based Learning)

Loyihaviy metod o'quvchiga mustaqil ishlash, mas'uliyatni his qilish va natijaga erishish jarayonini o'rgatadi. Bu metodda o'quvchilar real hayotiy muammolarni tahlil qilib, yechim ishlab chiqadilar.

1.3 Flipped Classroom (Aks sinf)

Flipped Classroom metodida nazariy bilimlar uyda videodarslar yoki elektron resurslar orqali o'rganiladi, sinfxonada esa amaliy mashg'ulotlar va muammolarni hal qilish bilan shug'ullanishadi. Bu metod:

- o'quvchilar mustaqilligini oshiradi;
- dars vaqtini samarali ishlatishni ta'minlaydi;
- chuqur o'zlashtirishni rag'batlantiradi.

1.4 Differensial va individual yondashuv

Har bir o'quvchining qobiliyati va bilim darajasi turlicha bo'ladi. Differensial metod yordamida pedagog o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan topshiriqlar beradi. Bu metod:

- kuchli o'quvchilarni zerikishdan saqlaydi;
- qiyinchilikka duch kelayotganlarni rag'batlantiradi;
- sinfda barcha o'quvchilar uchun muvaffaqiyatli ta'limni ta'minlaydi.

1.5 STEAM yondashuvi

Fanlararo integratsiya (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) orqali o'quvchilarni muammolarni yaratish va hal qilishga yo'naltirish ta'lim jarayonini qiziqarli va real hayotga yaqin qiladi.

2. Metodlarni amaliyotga tatbiq etishning afzalliklari

- 1. Faollik va motivatsiyaning oshishi

Interfaol va loyihaviy metodlar o'quvchilarni dars jarayoniga faol jalb qiladi, ularni o'zlashtirishga qiziqtiradi.

- 2. Mustaqil fikrlash va ijodkorlikning rivojlanishi

O'quvchilar muammolarni mustaqil hal qilishga, yangi g'oyalar ishlab chiqishga o'rgatiladi.

- 3. Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish

Flipped Classroom va loyihaviy metodlar orqali o'quvchilar nazariy bilimni amalda qo'llashni o'rganadilar.

- 4. Shaxsiy yondashuv va individual rivojlanish

Differensial metodlar har bir o'quvchining qobiliyat va ehtiyojlariga mos ta'lim berishga imkon yaratadi, shu orqali sinfda ijobiy muhit yuzaga keladi.

- 5. Sinfxonada samarali vaqt boshqaruvi

Innovatsion metodlar o'qituvchi va o'quvchi vaqtini optimal ishlatishni ta'minlaydi, o'quv jarayoni samarali bo'ladi.

- 6. Natijaviy baholash va tahlil

Formativ baholash metodlari yordamida o'quvchilarning rivoji doimiy kuzatiladi va zarur yo'l-yo'riq beriladi.

Ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan metodlar zamonaviy pedagogik jarayonning ajralmas qismidir. Ularni amaliyotga tatbiq etish orqali o'quvchilarning bilim, ko'nikma va shaxsiy rivojlanish darajasi sezilarli darajada oshadi. Pedagogik yondashuvni to'g'ri tanlash va metodlarni o'quvchi xususiyatiga mos qo'llash — **sifatli ta'limning asosiy kafolatidir.**

Shu bois har bir pedagog o'z faoliyatida innovatsion, interfaol va individual yondashuvlarni doimiy ravishda qo'llashi, o'quvchilarning yoshga doir xususiyatlari hamda qiziqishlarini inobatga olishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sh. X. Rustamov. (2017). Ta'lim metodologiyasi va pedagogik texnologiyalar. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi O'qituvchilarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti nashriyoti.
2. A. B. Usmonov. (2020). Pedagogik innovatsiyalar va interfaol metodlar. Tashkent: O'qituvchilar nashriyoti.
3. R. M. Kamilov & S. M. Zohidov. (2019). STEAM metodologiyasi: Fanni integratsiyalash va ijodkorlikni rivojlantirish. Tashkent: Innovatsiya va ta'lim texnologiyalari markazi.
4. O. A. Qodirova. (2020). Pedagogik texnologiyalar va ta'lim jarayonida ularning qo'llanilishi. Tashkent: Ta'lim nashriyoti.